

Plattform för samverkan i Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen

2024-2032

Sollentuna

Upplands Väsby
kommun

Vallentuna
kommun

VAXHOLMS
STAD

DANDERYDS
KOMMUN

Sigtuna
kommun

TÄBY

Österåker

Innehåll

1. Inledning	2
Vision och mål för Kilsamverkan.....	4
Anknytning till andra relevanta dokument.....	4
Geografisk avgränsning.....	5
Ursprunget till samverkansgruppen	5
2. Mål och delmål	7
Mål 1.....	7
Mål 2.....	7
Mål 3.....	7
3. Organisation och arbetsform	8
Organisation	8
Möten.....	8
Verksamhetsplan	10
Kommunikationsplan	10
Ekonomi och finansiering.....	10

1. Inledning

Tillgång till bostadsnära natur i form av större sammanhängande naturområden är en viktig resurs för att göra Stockholmregionen till Europas mest attraktiva storstadsregion. Stockholms gröna kilar, med skog och natur som löper in från periferin mot centrum, har en stor betydelse för att säkerställa viktiga naturfunktioner och ekosystemtjänster. De har också många historiska och pedagogiska värden. Tre norrortskilar har en gemensam plattform där samarbete sker mellan kommuner och olika andra aktörer i frågor som rör kunskapsutbyte, information och inspiration.

- **Angarnkilen** delas av Vallentuna, Täby och Österåker kommuner.
- **Bogesundskilen** delas av Vaxholm, Österåker och Täby kommuner.
- **Rösjökilen** delas av Sigtuna, Vallentuna, Upplands Väsby, Täby, Sollentuna och Danderyds kommuner.

Den nuvarande grönkilssamverkan bildades 2016 som en sammanslagning av tidigare samverkansgrupper som hade uppstått kring dessa kilar. Dessa i sin tur tillbaka till mitten av 2000-talet. Samverkan gröna kilar är väl förankrad bland de deltagande kommunerna.

Karta: Ur RUF5 2050, Kilarna är markerade med mörkgrön för värdekärna, gråblå för naturreservat och ljusgrönt för övrig natur i respektive kil. Röda markeringar är större vandringsleder.

Vision och mål för Kilsamverkan

Kilarna är högt värderade, välbesökta tätortsnära naturområden som bidrar till regionens attraktiva livsmiljö.

De tre beslutade målen med samverkan är:

1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.
2. Kilarna är välkända som begrepp och välbesökta av boende, besökare och verksamma.
3. En permanent samverkan är etablerad mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Anknytning till andra relevanta dokument

Samverkan ligger i linje med nu gällande **RUFS 2050** (Regional Utvecklingsplan För Stockholms län 2050) och bidrar således till genomförandet av denna.

Arbetet i kilsamverkan utgår ifrån länets skogsstrategi och friluftslivstrategi som bygger på Sveriges nationella politiska mål för miljö och friluftsliv.

Kommunernas respektive **översiktsplaneringar** påverkar ofta de gröna kilarna på olika sätt. Översiktsplaner är viktiga kommunala planeringsinstrument som ska ge stöd för kommunernas respektive detaljplanering. Grönkilssamverkan vill lyfta de gröna kilarnas värden generellt och sprida information om dessa och att bidra till att deras värden inte går förlorade när varje kommun planerar var för sig enligt respektive kommuns beslut.

Detsamma gäller det föreningsliv som finns kring natur och naturupplevelser i norrort, de är också ofta uppdelade efter kommuner, och även där är ett gemensamt grönkilsforum bidragande till respektive förening kontakter med andra föreningar.

Samverkan tar också hänsyn till de **Globala Hållbarhetsmålen**, som är satta för att vi ska nå den i FN beslutade **Agenda 2030**. Främst är det mål 15, som behandlar ekosystem och biologisk mångfald som har anknytning till kilsamverkan.

Aktuella delmål hämtade från det globala målet nr 15¹:

15.1: Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.5: Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.9: Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

Men även i viss mån delmål under mål 11 som behandlar hållbara städer och samhällen:

11.4: Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

¹Globala mål från FN som fortfarande är aktuellt på grund av att det inte uppnåddes till år 2020.

Det internationella begreppet **ekosystemtjänster** som ofta används i olika sammanhang, bland annat i de Globala hållbarhetsmålen ovan och i EU-lagstiftning, förutsätter en bevarad biologisk mångfald och inbegriper bland annat sådant som en god boendemiljö, en bättre folkhälsa och minskad negativ påverkan av klimatförändringar. Eftersom detta begrepp kan upplevas som väldigt brett kan det vara bra att bara påminna sig om att det egentligen enkelt handlar om *de levande ekosystemens förmåga att tillhandahålla tjänster åt oss, som vi teoretiskt kan värdera i pengar, men som inte alltid har behandlats som ett sådant värde eller tillgång vid politiskt beslutsfattande*. Syftet med detta begrepp är att synliggöra ekosystemens värden för främst politiska beslutsfattare.

Geografisk avgränsning

De gröna kilarna runt Stockholm utgår från RUFSS 2050. Kilarnas gräns är inte strikt geografisk eller definierad mer än att man avgränsat områden översiktligt på RUFSS-kartorna. Anledningen är att kilarna inte är juridiska enheter. De är i stället ett koncept, som ringar in områden som domineras av glesare bebyggelse - de har en högre grad av natur, skog eller jordbruk, än i tätbebyggelsen. Gränserna mot kilarna får därför betraktas som diffusa om de betraktas i hög detaljnivå. Därför kan arbetet med att lyfta och stödja värden av kilarna också ofta innebära arbete i anslutning till dessa.

Ursprunget till samverkansgruppen

Samverkan kring kilarna startade 2006 då ett antal intresseorganisationer, tillsammans med kommuner och andra myndigheter, tog fram en beskrivning av kilarnas natur-, kultur- och friluftsvärden i form av en papperskarta och en hemsida med information om kilarna. Dessa togs fram inom ramen för projektet ”Rösjökilen runt”, där syftet var att på ett tydligt sätt manifesteras Rösjökilen och genom ökad information underlätta för allmänheten att nyttja kilen. Motsvarande informationsmaterial togs också fram för Angarnskilen och Bogesundskilen.

Kilsamverkan blev därefter alltmer väl förankrad i kommunerna. Omkring 2012 formaliserades samarbetet i flera kommuner genom att införa en politisk styrgrupp, årligt återkommande studieresor samt olika projekt som kilsamverkan bedrev. Arbetet fokuserades på att utveckla och informera om värden ur kultur-, naturvårds- och friluftslivssynvinkel. Även hur vistelse i naturen kunde bidra till en förbättrad folkhälsa ingick. Ökad information och tillgänglighet har varit viktiga kriterier för val av gemensamma satsningar och projekt, men även att arbeta med biologisk mångfald genom exempelvis en gemensamt genomförd spridningsanalys hos olika naturmiljöer och organismgrupper inom kilarna.

Under 2016 slogs samarbetena i de tre kilarna ihop och en gemensam och väl förankrad plattform för arbetet med samverkan kring kilarna togs fram för 2016-2023. Det är denna som här omarbetats inför perioden 2024-2032.

Fotografier från den årliga studieresan inom samverkan. Till vänster dämnet vid Edsån nära Antuna Gård. Till höger betes och åkermarken nära besöksparkeringen i Norra Törnskogens naturreservat.

2. Mål och delmål

För att uppnå visionen om att kilarna ska vara högt värderade, välbesökta tätortsnära naturområden som bidrar till regionens attraktiva livsmiljö, har tre målområden identifierats. Varje målområde har delmål.

Förslag till åtgärder som bidrar till genomförande av dessa mål, tas fram årsvis inom samverkansarbetet. Uppföljning av åtgärderna redovisas sedan årsvis i separat rapport.

Mål 1

Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.

Delmål

1. Kilarnas värden och funktioner är bevarade, utvecklade och väl tillgängliga.
2. Kilarna är väl sammanhållna områden och större barriärer ska överbryggas.
3. Kilarna stärker kommunernas och regionens identitet och bidrar till en attraktiv stadsmiljö.
4. Boende har god tillgång till tätortsnära natur av hög kvalitet.
5. Kilarna ger förutsättningar för fysisk aktivitet och förbättrad folkhälsa.
6. I kilarna finns väl fungerande ekosystem som genererar ekosystemtjänster och som har en hög biologisk mångfald.

Mål 2

Kilarna är välkända som begrepp och välbesökta av boende, besökare och verksamma.

Delmål

1. Invånare, besökare och verksamma är väl informerade om kilarnas värden.
2. Tillgängligheten till och informationen om kilarna är god för alla invånare och kilarna är välbesökta.

Mål 3

En permanent samverkan är etablerad mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Delmål

1. Det finns en gemensam målbild över hur kilarna som mellankommunala områden bör bevaras, förvaltas och utvecklas. Samverkan är gränsöverskridande, både geografiskt och tematiskt.
2. Samverkan inom kilarna underlättar en effektiv och långsiktig utveckling av grönområden och en avvägning mellan olika intressen. Det finns en uttryckt ambition i aktörernas översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, program mm, att bevara, utveckla och tillgängliggöra kilarna.
3. Kilarnas funktioner och värden har preciseras ur både ett regionalt, lokalt och mellankommunalt perspektiv (t ex samband och värden över gränser).

3. Organisation och arbetsform

Organisation

Politisk styrgrupp, där delegaterna är utsedda av respektive kommun. Deltagarantalet är två per kommun, en ordinarie och en ersättare. Styrgruppen är beslutande. Varje kommun har en röst om oenighet uppstår.

Projektgrupp utses, två tjänstemän per kommun. Projektgruppen ansvarar för det operativa arbetet i genomförandet av Verksamhetsplanen (VP).

Referensgruppen utgörs av föreningar och intresseorganisationer som är intresserade av de gröna frågorna, Länsstyrelsen och Region Stockholm.

Arbetsgrupper utses av projektgruppen i samband med att ny VP arbetas fram. Arbetsgrupperna är projektspecifika och varierar i antal från år till år.

Värdkommun utses varje år. Värdkommunen, tillsammans med en bisittare från en kommun som tar över värdskapet nästföljande år, leder och samordnar arbetet, upprättar tillsammans med projektgruppen förslag till verksamhetsplan med åtgärdsprogram och budget i samråd med projektgruppen. Värdkommunen samordnar, med stöd från projektgruppen, en årlig studieresa/exkursion.

Möten

Styrgruppsmöten hålls två gånger per år. Ett beslutande möte med politikergruppen i början av året. Vid slutet av året hålls ytterligare ett styrgruppsmöte där främst det innevarande årets verksamhet sammanfattas och nästkommande års VP förbereds. På styrgruppsmötena deltar också två tjänstemän per kommun samt eventuella inbjudna föreläsare eller gäster.

Projektgruppsmöten hålls tre-fyra gånger per år. Här sker samordning kring arbetet med de olika projekten och aktiviteterna inom samverkan. Representanter ur referensgruppen kan delta om behov för detta föreligger i de enskilda projekten.

Referensgruppen deltar i möten med projektgruppen två gånger per år samt i eventuella arbetsgrupper. Dessa möten är oftast inriktade på kommunikation mellan föreningar och projektgruppen.

Studieresa: En gemensam studieresa genomförs årligen där politiker, tjänstemän och representanter från referensgruppen deltar. Studieresan är dock öppen för alla intresserade att delta i mån av plats. Förslagsvis sker studieresan i maj eller september

ÅRSPLANERING
Beslut och Presentationer

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
	B VP										P förslag VP
	B budget										P budgetförslag
	P slutrapporter										P lägesrapporter
	B ekonomiansvarig										B värdkommun

ÅRSPLANERING
möten

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
	styrgrupp										styrgrupp
	projektgrupp	projektgrupp					projektgrupp	projektgrupp			
	referensgrupp						referensgrupp				
	(studieresa)						(studieresa)				
arbetsmöten löpande under respektive projekt											

Bild: Schema för kilsamverkans aktiviteter.

Verksamhetsplan

Projektgruppen tar fram ett förslag till Verksamhetsplan, VP, med budget inför styrgruppsmötet i slutet av året. Under det första styrgruppsmötet nästföljande år fattar sedan Styrgruppen beslut om antagande av VP och budget, efter eventuella ändringar.

Uppföljningen av den antagna VP med budget sker sedan under det sista styrgruppsmötet av året.

Kommunikationsplan

Projektgruppen tillsammans med Referensgruppen tar också fram en årlig kommunikationsplan som i grunden finns att fylla på och arbeta efter för respektive verksamhetsår.

Kommunikationsplanens verksamhet rapporteras till styrgruppen under styrgruppsmötet i slutet av året.

Ekonomi och finansiering

En av kommunerna i samverkan har huvudansvaret för bokföring och ekonomi oberoende av vilken kommun som är värd. Detta gör att ekonomin hålls samlad och förenklar hanteringen mellan olika projekt och olika värdkommuner. Vilken kommun som har detta ansvar beslutas vid det första styrgruppsmötet varje år.

Varje kommun betalar årligen en medlemsavgift. Den kommun som administrerar ekonomin har enbart hälften av avgiften. Medlemsavgiften regleras även av om man har en eller två kilar inom kommunen. De kommuner som har två kilar har dubbel avgift.

Medlemsavgifterna ligger till grund för den budget som verksamhetsplanens olika projekt sammantaget har.

Budget för året slås fast under årets första styrgruppsmöte i samband med antagandet av årets verksamhetsplan och fastställande av det föregående årets resultat.

Projektgrupper kan även söka bidrag externt för kommungemensamma projekt tillsammans med de andra kommunerna i samverkan. Även föreningar kan ingå i sådana projekt.

Därutöver bidrar kommunerna med tjänstemannatid för möten och deltagande i projekt.